

Natuurlijk Delfland

SAMEN VOOR DE NATUUR

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk, Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurvereniging (KNNV)

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

E-mail: natuurlijkdelfland@knnv.nl
Website natuurlijkdelfland.knnv.nl
Bluesky: KNNV Natuurlijk Delfland
Youtube: [natuurlijk delfland](https://www.youtube.com/natuurlijkdelfland)

Nieuwsbrief 301 6 augustus 2025

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Leden die een geboorte meemaken, gaan trouwen, ziekenhuis opname, overledene in de directe kring. Stuur een bericht voor deze rubriek.

De leden hebben een uitnodiging ontvangen voor het **feest ter gelegenheid van ons 40 jarig bestaan op 7 september.**

Heb je die uitnodiging niet ontvangen? Stuur dan een email aan natuurlijkdelfland@knnv.nl

En leden hebben het **project Geef ze een trap**, ontvangen; met het verzoek hiermee in te stemmen. Heb je dit project niet ontvangen? Stuur dan een email aan natuurlijkdelfland@knnv.nl

Jaarthema 2025: Volop leven na de dood

Soort van het seizoen: **pissebedden**

Kijk in juli tot en met september naar pissebedden meld deze via natuurlijkdelfland@knnv.nl

Wij publiceren deze in onze Nieuwsbrief. Je kan ze ook rechtstreeks bij waarneming.nl melden. Het Soort van het seizoen is één van de activiteiten in ons jaarthema: "Volop leven na de dood". Leven en dood zijn natuurlijke gegevens in de natuur. Met elkaar vormen ze een kringloop, geboren worden, groeien, voortplanten en sterven. Bijvoorbeeld een zaadje van een plant ontkiemt en groeit via het ontwikkelen van wortels, stengels, bladeren en bloemen. In de bloemen ontstaan weer zaden, deze verspreiden zich en de plant gaat na kortere of langere tijd dood.

[Klik hier](#) voor de informatiebrief.

Tot en met 31 augustus, vakantiespeurtochten, Wezelstraat en Kreekrugpad, Delft

Om de aandacht voor onze omgeving te versterken organiseert

Natuurlijk Delfland vakantiespeurtochten, deze speurtochten zijn bedoeld voor jong en oud.

Vanaf 20 juli hangt er iedere week een andere versie van de speurtocht in de Wezelstraat en het Kreekrugpad in Delft. Dit gaat zo door tot het einde van de Zomervakantie op 31 augustus.

De opdrachten staan op geplastificeerde bordjes en elke speurtocht bestaat uit circa vijf opdrachtbordjes. Op elk bordje is een foto en een vraag afgedrukt.

Elke week wordt onder de goede inzendingen een prijswinnaar gekozen en deze krijgt bericht.

6 augustus, 11.00 – 13.00 uur, inventarisatie Waterleven

Het Team Waterleven gaat weer op pad. Vraag informatie aan via educatie@delfland.knnv.nl
Onderwater is een heel andere wereld dan er boven. Niet leden mogen een keer kennismaken, daarna wordt je geacht lid te worden

11 augustus, 9.00 uur, zwerfafval rapen Groene Strand, Monster

De eindtijd wordt ter plekke bepaald. Verzamelen: fietsenstalling op de hoek Schelpenpad en Zandmotorweg, 2681 VP Monster. Inlichting en opgeven bij medewerker@delfland.knnv.nl
Een Groen Strand en zwerfafval horen niet bij elkaar

Het Team Zwerfafval van het Groene strand verzamelt peuken, plastic, touw. Zware stukken worden bij de strandbeheerder gemeld en/of bij de gemeente Westland. Het gaat dus om gebiedsvreemde materialen. Neem een zak en naar behoefte handschoenen mee. Dit Team is een onderdeel van het project Groene Strand Zandmotor (GSZ).
Zie over het project <https://delfland.knnv.nl/werkgroep/westland/> , rol in het scherm door naar het project Groene Strand Zandmotor.

12 augustus, 14.00 – 16.30 uur, bestuursvergadering, Melarium, Delft

Voor leden altijd toegankelijk, vraag de agenda aan via natuurlijkdelfland@knnv.nl In Het Melarium.

13 augustus, 10.00 – 12.00 uur, natuurcafé, thema Pissebedden, Melarium, Delft

Wat gaan we doen: naar pissebedden zoeken en kijken. De vraag beantwoorden: wat is de rol van de pissebed in onze natuur? Hoeveel soorten zijn er in onze omgeving?
Kom naar het natuurcentrum het Melarium, dit gebouw is te bereiken via de Thijssesweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijssesweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijssesweg, Delft. De toegang is gratis.

15 augustus, 13.00 – 15.00 uur, Tuin voor de dieren, 's-Gravenzande

Heeft vakantie.

Elke donderdag 11.05 uur, omroep Delft

Geert beantwoordt vragen over Natuurlijk Delfland. Luister mee [klik hier](#)

Vanaf week 14, reuzenberenklauwbrigades

Er is genoeg te doen voor meer handen. Vraag informatie en geef je op natuurlijkdelfland@knnv.nl

Delft: Abtswoudse Bos West,

maandagavond

Rijswijk: Wilhelminapark,

dinsdagavond

Pijnacker: Bieslandse Bos,

woensdagavond

Pijnacker: Tolhek,

woensdagavond

Delft: Abtswoudse Bos Midden,

zaterdagmiddag

Delft: Abtswoudse Bos Oost,

overdag door de week, wisselend

Rijswijk: Pasgeld,

op wisselende avonden

Delft: TU wijk,

overdag door de weeks

Dringend helpers gevraagd. Vraag om het aanmeldingsformulier

natuurlijkdelfland@knnv.nl

Landelijke Nieuwsbrief

Onze landelijke vereniging geeft een Nieuwsbrief uit.

Als je deze wilt ontvangen ga naar <https://knnv.nl/>

Rol naar beneden en vul na deze regel je gegevens in:

Op de hoogte blijven? Schrijf je nu in!

Waar is Natuurlijk Delfland actief?

Natuurlijk Delfland heeft een groot werkgebied. Sommige dingen doen we overal, maar andere ook bij jou om de hoek.

[Klik hier](#) dan zie je waar we actief zijn

Tuintip

Veel planten raken uitgebloeid in augustus. Knip de oude bloemen van onder andere petunia, geranium, fuchsia, begonia of dahlia eruit zodat ze langer door kunnen blijven bloeien. Het verwijderen van oude bloemen zorgt voor sterke planten. Zo kunnen deze planten namelijk alle energie naar de bestaande bloemen sturen. Zo geniet je langer van de bloemen en planten die er nog zijn.

Sterrenhemel

vrijdag 8 augustus

03.44: Van 3.44 tot 5.32 uur staan alle Galileïsche manen ten oosten van Jupiter. In toenemende afstand van de planeet staan Io, Europa, Ganymedes en Callisto. Jupiter staat boven de oostnoordoostelijke horizon, op een hoogte van 10°. Een waarneemplaats met een vrije blik op de horizon is hierdoor noodzakelijk. De Zon staat 12° onder de horizon. Om de Galileïsche manen van Jupiter te bekijken is een verrekijker op statief al genoeg.

zaterdag 9 augustus

09.55: Het is Volle Maan. De Maan staat vrijwel precies tegenover de Zon aan de hemel. Hierdoor is de Maan vrijwel de hele nacht zichtbaar. De verlichte kant van de Maan is naar de Aarde gekeerd. Hoewel de Maan als geheel op dit moment erg goed te zien is, zijn er weinig details op de Maan zichtbaar.

maandag 11 augustus

09.30: Mercurius is stationair in ecliptische lengte. De planeet keert zijn bewegingsrichting ten opzichte van de sterren om en gaat weer in de gangbare richting bewegen. Voor een binnenplaneet gebeurt dit tussen de benedenconjunctie en grootste ochtendelongatie.

woensdag 13 augustus

DSS-foto van de bolhoop M2 Deze tijd van het jaar is prima geschikt om de bolhoop M2 waar te nemen. M2 is te vinden in het sterrenbeeld Waterman, heeft een magnitude van 6,5m en een schijnbare afmeting van 12,9'. Het object komt om 19.51 uur op, gaat om 07.41 uur onder en staat om 01.46 uur in het hoogste punt aan de hemel, op 37° boven de horizon. Een donkere locatie en een datum rond Nieuwe Maan zijn aan te raden, bijvoorbeeld in de week rond 23 augustus. Om een relatief helder en scherp object als deze bolhoop waar te nemen is een verrekijker op statief al voldoende, maar met een kleine telescoop zijn uiteraard meer details te zien

Groene winkel

Onder andere het verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij
Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Dwaalgids - Voor je dagelijkse dosis natuur door: Katja Staring prijs: € 19,95

In haar 'Dwaalgids' laat Katja Staring je kennis maken met 'Natuurdwalen', een ontspannen manier om de natuur te ontdekken, om tot rust en in beweging te komen. Je merkt dingen op die je anders niet zou hebben ervaren. Zo kom je los van dagelijkse drukte en krijg je meer energie, nieuwe ideeën en inspiratie. 'Natuurdwalen' kan altijd en overal. Gewoon een blokje om of naar het natuurgebied in de buurt, het groen in, en gaan. Het is een gemakkelijke manier om jezelf op te laden. Laat jezelf los en ervaar de seizoenen, verwonder je over kleine en grote veranderingen en ervaar het leven.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

Nb. De afspraak in de vogelwereld is dat foto's met nesten en eieren niet worden gepubliceerd om ze niet te verstoren. We zullen dus alleen de waarneming in de Nieuwsbrief opnemen.

24/7, **grote bonte specht** (v), Koningshof, Pijnacker, Helma Vonk

27/7, jonge **kokmeeuwem**, Groenzoom, Pijnacker, Helma Vonk

27/7, **kneu** (juveniel), Groenzoom, Pijnacker, Helma Vonk

27/7, **lepelaars**, Groenzoom, Pijnacker, Helma Vonk

27/7, **zwarte ibis**, Groenzoom, Pijnacker, Helma Vonk

De zwarte ibis komt meest voor in Zuid-Europa, en nu (dus) soms ook in Noordwest-Europa. De vogel is niet zwart, zoals de naam doet vermoeden, maar glanzend bruin en de vleugels zijn glanzend groen. Verder heeft hij een mooie, lange, kromme snavel. Ze eten voornamelijk insecten en soms krabjes en kleine visjes. Ze overwinteren in Spanje en Zuid-Frankrijk.

27/7, **zwarte ibis**, Groenzoom, Pijnacker, Helma Vonk

28/7, **blauwalg**, Syriësingel, Delft, Lia Claus

28/7, Dit mannetje versiert een afgezaagde boomstomp. Leuk idee!
Benieuwd hoe het eruit ziet als de paddenstoelen weer gaan groeien :-)
Chilipad, Delft, Aukje Gjaltema

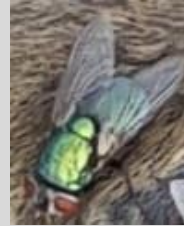

29/7, **blinde bij** (zweefvliegsoort) overdekt met pollen, Kwarteltuin, Huub van 't Hart

29/7, dood **muisje**, Hoekpolder, Rijswijk, Annelies Zwanenburg

Een dood muisje dat opgesmikkeld wordt door een troep wespen en vliegen. Is die vlieg met het groene lijf en de rode oogjes een strontvlieg?

30/7, vogelveer, Delfgauw, Bart Hendriks

30/7, wolkenlucht op de Pier richting Kuhrhaus, Scheveningen, Lia Claus

30/7, **kaasjeskruid**, Delfgauw, Bart Hendriks

31/7, **halsbandparkieten** (4x), Aziëlaan, Delft, Lia Claus

2/8, **buffels** (5x), Westbroekpark, Den Haag, Lia Claus

Reactie op de vraag van Jos (Jos op pad, week 30, witte waterlelie?):

De inheemse witte waterlelie heeft bladeren die plat op het water liggen. Als ze omhoog staan zoals op de foto, dan is het een (al dan niet wit-bloeiende) exoot. Hier in de Tanthof drijven er ook steeds meer in sloten. Ik heb geen idee of ze ook onderling kruisen. Aukje Gjaltema.

Jos op pad, week 31, Jos van Koppen

Vanaf mijn balkon zag ik een **blauwe reiger** op zijn/haar post zitten. Een lantaarnpaal biedt blijkbaar een goede helikopterblik.

In Delfgauw reed ik via het winkelcentrum en zag daar aan de waterkant **pastinaak en wilde cichorei**.

blauwe reiger

pastinaak

wilde cichorei

Op de terugweg reed ik via de Noordeindseweg : **vijfdelig kaasjeskruid** en daarna via het Vrederustpad: daar was vlak langs de waterkant een lange strook van zo'n 30 cm breed waarin volop **moerasrolklaver** bloeide. Voordat ik weer tussen de bomen bij de begraafplaats en de voormalige afvalbergen kwam zag ik tussen de moerasrolklaver een aantal exemplaren **gewone brunel** en een paar aren van de **grote kattenstaart**.

kaasjeskruid

moerasrolklaver

gewone brunel

grote kattenstaart

TERUGBLIK: Activiteiten

28 juli, nest van de Aziatische hoornaar in het Abtswoudse bos gelokaliseerd

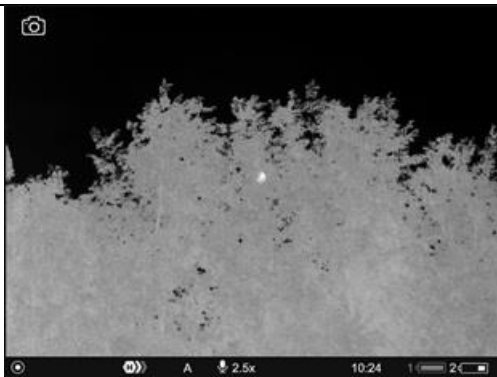
Het nest van de Aziatische hoornaar in het Abtswoudse bos is op 28 juli gelokaliseerd. Met de hulp van buurtbewoners, passanten, en imkers is het nest gevonden. Vanaf de grond is het nauwelijks zichtbaar. Wil je kijken waar het hangt, zie de foto's. De zwart-wit foto's zijn met een warmtecamera gemaakt. Iedereen die een bijdrage heeft geleverd om het nest te vinden, namens de biodiversiteit, hartelijk dank!

Groen = camera locatie, rood = nest

nest in rode cirkel

opname met warmtebeeldcamera

Helaas eindigt het hier niet. Gezien de vliegrichtingen vanaf de wiekpotten, is er nóg een nest. En in het Buitenhof en het Voorhof is de Aziatische hoornaar óók gesignaleerd.

Zie je het beestje, maak een foto en zet het op waarneming.nl

30 juli, 11.00 – 12.00 uur, gezinsexcursie Waterleven, Melarium

Er waren circa 15 personen, waaronder negen kinderen, die heerlijk hebben gevestigd en op de tafel bij het Melarium ze beter bekeken. De volgende soorten zijn gevonden:

Waterschorspioen, karper, schaatsenrijder, marm grondel, spiraalkokertje, platte waterwants, veelwortelig kroos, staafwants, juffer onbekend, gewone tweevleugel.

30 juli, wandelroute op Natuurtuin Hammenpoort gemaaid

Het wandelpad door de Natuurtuin is weer gemaaid. Was vandaag even langs om te genieten van de natuurvriendelijke oever met **wilde bertram, gevleugeld hertshooi, moerasspirea, brunel, heelblaadjes, akkerhommel** op **grote kattenstaart, watermunt, zuidelijk spitskopje** en **bruin blauwtje** etc.

wilde bertram

gefleugeld hertshooi

heelblaadjes

akkerhommel op grote kattestaart

bruin blauwtje

31 juli, inventarisatie vleermuizen Abtswoudse Bos, Delft

Gezien de weersomstandigheden was het even spannend of de activiteit door kon gaan; kort voor de start viel er een flinke plensbui. Gelukkig hebben we daarna droog weer gehad! We zijn op pad gegaan met acht personen, van wie meerdere waren uitgerust met een batdetector (zie foto Patrick Ehlert). Tijdens de inventarisatie hebben we verschillende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Daarnaast was er een onzekere waarneming van een rosse vleermuis en een ruige dwergvleermuis. Na het beluisteren van geluidsfragmenten lijkt

het echter niet waarschijnlijk dat deze soorten daadwerkelijk aanwezig waren.

Vleermuis weetjes:

Een vleermuis kan per nacht tussen de 1.000 en 3.000 muggen vangen, afhankelijk van de soort, de weersomstandigheden en de beschikbaarheid van prooien. Vleermuizen kunnen hun staartvlieghuid als een vangnet gebruiken om insecten uit de lucht te scheppen. Vooral bij kleine en wendbare prooien vergroot het staartvlies de kans op een succesvolle vangst. De vleermuis klappt het vlies soms omhoog om een insect tijdens de vlucht letterlijk op te vangen en naar zijn bek te brengen.

1 augustus, sluiting kopij Veldbericht

Op de Zandmotor is een bord geplaatst voor de Vrije Vogellagune.

Melarium ons clubhuis

Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijssesweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijssesweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijssesweg, Delft.

Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14 of via natuurlijkDelfland@knnv.nl
[Klik hier](#) voor meer informatie

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Ted Kruithof, verwerken van de inzendingen

Piet Makkes, redactie

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

En vele personen die in de bijdragen staan.

Het redactieadres is natuurlijkDelfland@knnv.nl zie ook het briefhoofd.

TIPS

Delfland wordt strenger. Boete omhoog naar tienduizend euro

[Klik hier](#)

Commentaar Natuurlijk Delfland: Tienduizend euro is een schijntje. Om iets voor te stellen moet de boete omhoog naar 1 miljoen euro.

Bij overtreding van de norm voor tuin- en landbouwgif het principe invoeren van "three times, you're out (3TYO)". En 'out' betekent sluiting en verkoop aan collega's die wél schoon werken. Opbrengst te gebruiken voor schoonmaken en investeringen in biologische middelen.

Twintig glastuinbouwbedrijven testen biodiversiteitsstroken naast hun kassen

[Klik hier](#)

Duik in het leven van de roerdomp

[Klik hier](#)

Plannen voor dierwaardige veehouderij moeten beter

[Klik hier](#)

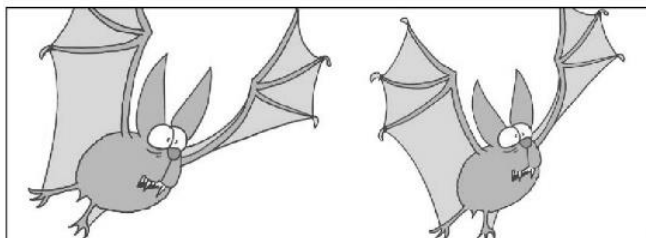
Nieuw meetproject: een duik in de waterkwaliteit van twee Delftse volkstuinverenigingen

[Klik hier](#)

Zomer, dus plooirokjes enzo

[Klik hier](#)

Van ons mag je
ze zien vliegen.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen en te beschermen. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk
Delfland

delfland.knnv.nl

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site

Want het programma wordt regelmatig aangevuld.

[Klik hier](#)

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.

Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.